

PREMESSA METODOLOGICA

I compiti vanno svolti in modo graduale e costante, dopo un periodo di assoluto riposo: evitare le scorpacciate di fine agosto perché peggiorano la preparazione.

Inoltre le traduzioni vanno svolte in parallelo al ripasso della teoria : declinazioni, coniugazioni, complementi, subordinate e costrutti particolari e soprattutto verifica continua delle conoscenze lessicali.

Prima di tradurre ogni testo, ESEGUIRE una rigorosa analisi morfosintattica.

Terminata la traduzione, è necessario svolgere un'autoverifica delle conoscenze grammaticali: cioè farsi le domande che un ipotetico insegnante farebbe a uno studente tipo riguardo a individuazioni di complementi ,subordinate, coniugazioni verbali e declinazioni, flessione coppie nome + aggettivo.

TRADUCI LE VERSIONI PRESENTI SUL SITO E LE SEGUENTI VERSIONI TRATTE DAL TUO ESERCIZIARIO: 138; 156:1 ; 153:6, 154:7;155: 9A e 9B; 206: 1; 229: 7A,B,C; 250: 1 e 3; 238:Eracle

N.B. I compiti di cui sopra sono obbligatori anche per chi viene promosso con debito formativo.

Chi ha ricevuto il debito deve prepararsi per la prova orale sulle seguenti versioni tratte da quelle da tradurre per tutti : Alessandro in Egitto, Il ladro e la vedova, Un colloquio con Omero, Una vecchia simpatica (memorizzare, solo per questi brani, la traduzione e analizzare i testi sotto il profilo morfosintattico.).

Buone vacanze a tutti!!!!!!!

È facile pronunciare parole audaci quando si è al riparo!

Ἐριφός ποτε, ὡς ἐπὶ τῆς οἰκίας στέγης ἦν καὶ ᾤετο ἐν ἀσφαλείᾳ εἶναι, ὅτε λύκος παρήρηχτο, ἔσκαωπεν αὐτὸν⁽¹⁾ ἄνοις καὶ ἀλαζονικοῖς λόγοις καὶ: «ἽΩ κακόνουν ζῶον,» ἔλεγε «μάλα ἀνδρείος καὶ τολμηρός εἰμι καὶ οὐ δεῖδω τὰς ἄνους τῶν δύσων λύκων ἀπειλάς». Ὁ δὲ λύκος τῷ ἐρίφῳ ἀπλοῦν καὶ σοφὸν λόγον ἀντέλεγε: «ἽΩ ἄνουν ἀληθινῶς ζῶον, οὐ σὺ⁽²⁾ λοιδορίαν μοι παρέχεις ἄλλ' ὁ τόπος».

Ὁ μῦθος δηλοῦν ὅτι πολλάκις καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ καιρὸς παρέχει τὴν ἀνδρείαν καὶ τοῖς δειλοῖς κατὰ τῶν ἀληθινῶν τολμηρῶν.

(1) αὐτόν: «lo» (cioè «il lupo»).

(2) σὺ: «tu».

Atreo uccide i figli di Tieste

(Apollodoro, Ep. 2, 13)

Λέγουσιν ὅτι, ἐπεὶ μὲν τὴν βασιλείαν Ἀτρεὺς παρελάμβανε, ὁ δὲ Θυέστης διὰ τὴν πλεονεξίαν ἐφυγαδεύετο. Ὅτε δὲ ἠσθάνετο ὑστερον Ἀτρεὺς τῆς μοιχείας, ἄγγελον ἔπεμπε ἵνα ἐπὶ διαλλαγὰς τὸν Θυέστην καλοῖη· ἐψεύδετο γὰρ εἶναι φίλος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Θυέστης παρεγίνετο, ὁ Ἀτρεὺς τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ υἱοὺς ἐπὶ τῷ τοῦ θεοῦ βωμῷ ἰκέτας ἔσφαττε καὶ ἐμέριζε καὶ καθήψε; ἔπειτα δὲ αὐτούς⁽¹⁾ τῷ Θυέστη παρεσκεύαζε ἄνευ τῶν κεφαλῶν, μὴ ἀναγινώσκοντο. Μετὰ τὸ δεῖπνον ὁ μὲν Ἀτρεὺς τῷ ἀδελφῷ τὰς τῶν νεανιῶν κεφαλὰς φαίνει τὴν ἀλήθειάν τε δηλοῖ καὶ τῆς χώρας τὸν Θυέστην ἐκβάλλει. Θυέστης δὲ, ἐπεὶ ἐζήτει τὸν ἀδελφὸν μετέρχεσθαι, ἐχρηστηριάζετο περὶ τούτου⁽²⁾ καὶ ἐλάμβανε χρησμόν, ὡς καινὸν υἱὸν γεννᾶν ἔδει.

(1) αὐτούς = «li» (accusativo plurale del pronome

di III persona. di «a ciò».

(2) περὶ τούτου = «riguardo».

74. Alessandro in Egitto

Dopo aver sconfitto il re persiano Dario a Issa (333 a.C.), Alessandro Magno prende possesso della provincia persiana d'Egitto, dove viene accolto senza resistenza. Dopo aver reso omaggio al santuario di Giove Ammone, il re macedone fonda la città di Alessandria.

Ἀλέξανδρος ἐπ' Αἴγυπτον ἐπέλλετο, καὶ ἀπὸ μὲν Γάζης ἤλαυνε, τῇ δὲ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ ἦκεν ἐς Πηλούσιον. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐκ Φοινίκης εἰς Αἴγυπτον. Μαζάκης δὲ ὁ Πέρσης, σατραπὴς Αἰγύπτου, τὴν τε ἐν Ἰσαῶ μάχην πυθάνεται καὶ τὴν αἰσχρὰν τοῦ Δαρείου φυγὴν καὶ ὅτι Φοινίκη τε καὶ Συρία καὶ Ἀραβία ὑπὸ Ἀλεξάνδρου εἶχοντο· ἐδέχετο οὖν ἀμαχητὶ τοὺς πολεμίους. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εἰς Πηλούσιον φυλακὴν εἰσήγε καὶ ἅμα τὸ ναυτικὸν παρήγγελλεν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν. Ὁ δὲ ἤλαινε τὴν στρατιάν παρὰ τὸν Νεῖλον καὶ ἦκεν εἰς Μέμφιν⁽¹⁾, καὶ ἐκεῖ ἔθηκε τοῖς τῶν Αἰγυπτίων θεοῖς. Ἐπειτα δὲ ἀνεβίβαζε τοὺς τοξότας καὶ τὴν βασιλικὴν ἵλην τῶν ἐταίρων καὶ κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν καὶ ἦκεν εἰς Κάνωπον. Ὀλίγαις ἡμέραις ὑστερον ἦκεν εἰς χώρον θαυμαστόν, ὅπου ἔκτιζεν τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

(1) Μέμφιν: «Menfi» (acc.).

50 Il ladro e la vedova

Κλέπτης ποτὲ εἰς τὴν χήρας οἰκίαν εἰσέρχεται, ἀργύριον ἢ σιτίον βουλόμενος λαμβάνειν. Ὁ κλέπτης τὴν θύραν μὲν ἀνοίγει, ψόφῳ δὲ τῆς οἰκίας δέσποιναν ἐγείρει. Οὕτως ἡ χήρα τὸν κλέπτην εἰσερχόμενον καταλαμβάνει καὶ κλαίειν ἄρχεται καὶ λίσσεται οἰκτεῖρειν: «Δειλαία καὶ πτωχὴ εἰμι καὶ ἀθλίως καὶ ταπεινῶς τὸν βίον διάγω· μὴ ἀπόλλυ, ὦ ἀγαθέ, ἀθλίαν χήραν· πλοῦτον γὰρ οὐκ ἔχω καὶ πολλάκις ἄσιτος καθεύδω». Ὁ κλέπτης οἰκτεῖρει μὲν τὴν τῆς χήρας πενίαν, σχεδὸν δὲ κλαίει, ἴδιον δ' ἀργύριον παρέχει. Ἐπεὶ δ' ὁ κλέπτης ἀπέρχεται, ἡ δολερὰ χήρα λογισομένη τὸ ἀργύριον μετὰ χαρᾶς λέγει: «Ἐνίστε ὁ ληστής ληστεύεται».

N.B. ΠΑΡΑΤΑΞΙ
DA
ΣΕΒΗΛΑΡΕ

69

Il re spartano Archidamo simula un prodigio per incoraggiare le truppe

da Polieno

Ἀρχίδαμος, ὁ τῶν Σπαρτιατῶν δυνάστης, ἐν Ἀρκαδίᾳ μάχην πρὸς τοὺς πολεμίους τῇ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ συνάπτειν ἔμελλεν. Ἀθύμους δὲ τοὺς Σπαρτιάτας ἑώρα (= ἑώραε) καὶ μηχανῆ ὀρνύναι ἐβουλεύετο. Νύκτωρ βωμόν μὲν ἴδουε καὶ ὄπλα λαμπρὰ ἐκρεμάννυ, ἵππους δὲ δύο περιῆγεν. Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν, οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ταξίαρχοι τὸν θαυμαστὸν βωμόν, τὰ καινὰ ὄπλα καὶ τὰ σημεῖα τῶν ὀπλῶν (nota l'accento!) τοῖν ἵπποιν ἐδέροντο· τὰ δὲ τοῖς στρατιώταις ἐδείκνυσαν καὶ διήγγελλον ὅτι οἱ Διόσκουροι, οἱ θεῖοι δίδυμοι, εὐεργέται τῶν ἀνθρώπων, παρεγίνοντο καὶ σύμμαχοι ἦσαν. Οὗτω μὲν οἱ στρατιῶται ἐρρῶνυντο, γενναίως δὲ ἠγωνίζοντο καὶ τοὺς πολεμίους εἰς φυγὴν ἔτρεπον.

68

Contano le risorse meno appariscenti

da Esopo

Περὶ καρτερίας καὶ ἡσυχίας κάλαμος καὶ ἐλαία ἤριζον. Ἐπεὶ δ' ὁ κάλαμος μὲν ἄνειδίζετο ὑπὸ τῆς ἐλαίας ὡς (in quanto) ἀδύνατος ἦν καὶ ῥαδίως ὑπεκλίετο τοῖς ἀνέμοις, ὁ δὲ ἐσιώπα (= ἐσιώπαε) καὶ οὐκ ἐφθέγγετο. Διὰ χρόνου, ὅτε ἄνεμος ἔπνει (= ἔπνεε) ἰσχυρὸς, ὁ μὲν κάλαμος ὑποσειόμενος ὑπεκλίετο ταῖς πνοαῖς καὶ διεσφάζετο· ἡ δὲ ἐλαία, ἐπεὶ ἀντέτεινε τῷ ἀνέμῳ, ἐρρήγνυτο τῇ βίᾳ.

Ταῶς καυχώμενος (= καυχαόμενος) ἔσειε τὰ χρυσᾶ καὶ πορφυρᾶ πτερὰ καὶ τὴν γέρανον ἔσκωπτεν. Ἡ δὲ ἔλεγεν· «Σκώπτεις, ἠλίθιε, τὴν τῶν πτερῶν χροάν· ἐγὼ μὲν τὰ πτερὰ πετάννυμι καὶ ἐγγὺς (prep.) τῶν ἄστρον πέτομαι, σὺ δὲ τοῖς πτεροῖς τοῖς καταχρύσοις χαμαὶ τρέχεις».

* Verbi in -mi

65. Per gli uomini è meglio ignorare il futuro

A

Gli uomini sono adirati con gli dèi, che non hanno concesso loro la possibilità di conoscere il futuro. Ma quando questi mostrano cosa comporti tale conoscenza, allora gli uomini...

Οἱ ἄνθρωποι, ἐπεὶ ἐπιέζοντο κακοῖς ἀπροσδοκήτοις, ἠκκλησίαζον καὶ ἐμέμφοντο τοὺς θεοὺς ὅτι τοὺς ἀνθρώπους κρύπτουσιν τὰ μέλλοντα⁽¹⁾ καὶ ἐβούλευον ἀγγέλους τοῖς θεοῖς ἰέναι, ἵνα ἔχωσι τὴν τῶν μελλόντων⁽²⁾ πρόνοιαν. Οἱ δὲ θεοί, εὐμενῶς ἐδέχοντο τοὺς πρέσβεις, ἤγον τοὺς ἀνθρώπους πρὸς κάτοπτρον καὶ ἐμβλέπειν ἐκέλευον. Οἱ δὲ ἄγγελοι εὐθὺς ἐνέβλεπον καὶ ἐγίνωσκον τὰ μέλλοντα⁽³⁾· πολέμους καὶ λοιμοὺς καὶ ὀλέθρους καὶ λιμοὺς καὶ νόσους καὶ θανάτους καὶ λύπας παντοδαπὰς. Οἱ ἄγγελοι ἰκέτευον τοὺς θεοὺς μὴ μεταλλάττειν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα⁽⁴⁾ καὶ ἀνέφερον τοῖς ἄλλοις σοφοὺς εἶναι τοὺς θεοὺς, ἐπεὶ ἔλειπον τοῖς ἀνθρώποις τὴν τῶν μελλόντων⁽⁵⁾ ἄνοιαν.

(1) τὰ μέλλοντα: «il futuro» (compl. oggetto di κρύπτουσιν, che regge il doppio accusativo, della cosa e della persona).

(2) τῶν μελλόντων: «del futuro» (gen. dipendente di πρόνοιαν).

(3) τὰ μέλλοντα: «il futuro» (compl. oggetto di ἐγίνωσκον).

(4) τὰ... πράγματα: «la condizione» (compl. oggetto di μεταλλάττειν).

(5) τῶν μελλόντων: «del futuro» (gen. dipendente da ἄνοιαν).

51

Il dolore e la gioia

Ὅμηρος ὁ ποιητὴς λέγει τὸν θεὸν τοῖς μὲν τῶν ἀνθρώπων κακὰ μόνον νέμειν, τοῖς δὲ κακὰ καὶ ἀγαθὰ μειγνύναι. Τοῖς ἀνθρώποις οὖν ὅλη εὐδαιμονία ἀδυνατός ἐστιν· χαρὰ καὶ λύπη συμπλέκονται ἐν τῷ βίῳ καὶ κεράννυνται. Ὅμως (tuttavia) ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡ εὐδαιμονίας ἐπιθυμία οὐδεμῶς σβέννυται καὶ ὄρνυσι τοὺς ἀνθρώπους ζητεῖν (= ζητέειν) τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ. Οἱ δὲ διὰ τὸν τῆς εὐδαιμονίας ἕμερον ἔργα διαπράσσουν, ὁμιλίας συνάπτουσιν, καινὰ (neutro sostantivato) διώκουσιν, ἐνίοτε καὶ ἀμαρτανόμενοι. Ἡ μὲν χαρὰ ἐστὶν ἐν τῷ βίῳ ὥσπερ καθαρὰ καὶ ἀγλαὰ στιγμή ἐν ῥεῖθρῳ διὰ πηλὸν λυμαιομένῳ· ἡ μνήμη δὲ φυλάσσεται τὸν λοιπὸν χρόνον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δὲ γὰρ ἐνίοτε ὥσπερ παιδία καὶ ἐν τοῖς δακρύοις μειδιῶσιν (= μειδιάουσιν).

A Un colloquio con Omero

Luciano incontra nei Campi Elisi, tra gli altri poeti, anche Omero, al quale rivolge una vera e propria intervista, venendo a sapere cose inaspettate.

Ἐν τῷ Ἡλυσίῳ καλουμένῳ πεδίῳ ἢ δ' ὕλη ἦν πυκνή, τὰ δένδρα ἦν παντοῖα καὶ οἱ καρποὶ καλοὶ εἰς τὸ συμπόσιον. Αἱ ψυχαὶ μουσικῆ τε καὶ ψδαῖς ἐσχόλαζον καὶ οἱ Ὀμήρου στίχοι ἤδοντο. Αὐτὸς δὲ ὁ ποιητὴς παρῆν. Ἐγὼ οὖν προσηρόμην Ὀμήρῳ καὶ αὐτίκα ἐπυνθανόμην τὴν γῆν πατρίαν αὐτοῦ. Ὀμηρος δὲ αὐτὸς ἔφασκεν οὐ γινώσκειν ὡς οἱ μὲν Χίον, οἱ δὲ Σμυρναῖον, οἱ δὲ Κολοφώνιον αὐτὸν νομίζουσιν· εἶναι δὲ ἔλεγε Βαβυλώνιος, καὶ παρὰ τοῖς πολίταις οὐχ Ὀμηρος, ἀλλὰ Τιγράνης προσαγορεύεσθαι. Ἐτι ἐγὼ ἐπυνθανόμην καὶ εἰ¹ οἱ αὐτοῦ στίχοι ὑπ' ἐκείνου ἐγράφοντο. Καὶ Ὀμηρος ἔφη τοὺς στίχους αὐτοῦ εἶναι. Ὁ δὲ ποιητὴς ἐδείκνυ καὶ ὅτι οὐδὲ τυφλὸς ἦν, ὡς² οἱ γραμματικοὶ φασιν. Ἔβλεπε γὰρ εὖ, διὸ οὐδὲ πυνθάνεσθαι ἐδεόμην. Ἐπειτα ἐπυνθανόμην καὶ τὸν τοῦ αὐτοῦ βίον, καὶ ὁ ἄνθρωπος προθύμως ἀπεκρίνετο.

1. εἰ: «se».

2. ὡς: «come».

B Verso l'isola dei Beati

Luciano, partito con alcuni compagni, descrive le terre che vede nel viaggio verso l'isola dei Beati. Il paesaggio particolarmente ameno spinge i viaggiatori ad approdare.

Μετ' ὀλίγον χρόνον καλαὶ νῆσοι ἐφαίνοντο, πλησίον μὲν ἐξ ἀριστερῶν ἢ Φελλῶ, πόρρωθεν δὲ καὶ ἐν δεξιᾷ πέντε νῆσοι ἐφαίνοντο καὶ πυρκαϊὰ ἀπ' αὐτῶν ἀνεκαίετο. Ἡ χώρα ἦν πλατικὴ. Ὅτε δὲ ἤδη πλησίον ἦμεν, θαυμαστὴ ἢ αὔρα περιέπνεε ἡμᾶς, οἷαν¹ φησὶν ὁ Ἡρόδοτος ἀπόζειν τῆς Ἀραβίας. Τὸ γὰρ μύρον ἀπὸ ρόδων καὶ ναρκίσσων καὶ ὑακίνθων, ἔτι δὲ μυρρίνης καὶ δάφνης ἡμῖν προσέβαλλεν. Ἐτέρπομεν δὲ τῇ ὀσμῇ καὶ τὰ χρηστὰ ἐκ μακρῶν πόνων ἠλπίζομεν. Ὅτε πλησίον τῆς νήσου ἐγιγνόμεθα, ἐβλέπομεν τοὺς μὲν ἀγροὺς ἀκλύστους, ὕλας δὲ καὶ ὄρνεα μουσικά. Ὁ ἄνεμος ἦν κοῦφος ἐν τῇ χώρᾳ· καὶ αὔραι τὴν ὕλην διεσάλευον, διὸ καὶ ἀπὸ τῶν κλάδων τινασσομένων τερπνοὶ φθόγγοι ἀπεσυρίζοντο. Καὶ βοή σύμμικτος ἤκούετο. Ἡ πολυπραγμοσύνη ἡμᾶς ἤλαύνετο εἰς τὴν νῆσον. Ὁρμίζομεν οὖν τὸ πλοῖον καὶ ἀποβαίνομεν.

1. οἷαν: «come quella che»

A Partenza per le Termopili

Lo spartano Leonida si appresta a partire per le Termopili per arrestare l'avanzata dei Persiani con poche forze, provocando così le critiche degli efori. La risposta dello stratega mette a tacere tutti.

Λεωνίδης, ὁ τῶν Σπαρτιατῶν στρατηγός, μέγα ἐφρόνει ἐπ' ἀνδρεία καὶ στρατηγία. Οὗτος δὲ ἐπήγγελλε μόνον χιλίοις στρατιώταις ἐπὶ τὴν στρατείαν ἀκολουθεῖν αὐτῷ. Τῶν δὲ ἐφόρων λεγόντων ὡς ὀλίγους στρατιώτας παντελῶς ἄγει πρὸς συχνὴν δύναμιν καὶ ὡς τῶν ἀρχόντων προσταπτόντων καὶ τὰς ἄλλας φάλαγγας παραλαμβάνειν, Λεωνίδης ἀπεκρίνετο ἐν ἀπορρήτοις. Ἐπεὶ ὁ λόγος ἀμαυρὸς ἐγίγνετο, οἱ ἔφοροι καὶ οἱ ἄρχοντες, οἳ τότε διώκουν τὰ κοινά, πάλιν ἐπηρώτων αὐτὸν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνετο ὅτι τῷ μὲν λόγῳ ἐπὶ τὴν φυλακὴν ἄγοι τῶν παρόδων τῶν Θερμοπυλῶν, τῷ δ' ἔργῳ ἵνα περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος ἀποθνήσκουσιν· διὸ ἐὰν¹ μὲν μόνον χίλιοι οἱ στρατιῶται πορεύωνται, Σπάρτη δύναται τὴν δόξαν ἔχειν τούτων τελευτώντων, ἐὰν¹ δὲ πανδημεὶ στρατεύωσι Λακεδαιμόνιοι, παντελῶς Σπάρτη οὐ τυγχάνει τῆς δόξης. Ὁ μὲν οὖν Λεωνίδης μετὰ ὀλίγου στρατεύματος προῆγεν ἐπὶ τὰς Θερμοπύλας, ὡς πρὸς τοὺς Πέρσας πολεμοῖ.

1. ἐὰν: «qualora», questa congiunzione regge il congiuntivo.

B Dario e Serse in lotta con la Grecia

Alla morte del re persiano Dario, che aveva combattuto a Maratona, prende la guida del regno il figlio Serse, che non desiste dalla lotta contro i Greci e tenta in ogni modo di sottometterli.

Δαρεῖος πρὸ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς ποιεῖ παρασκευὰς δυσμάχων στρατῶν· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἠττώμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι¹, Δάτιδος ἡγουμένου, χαλεπῶς διέκειτο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους νικηφόρους. Ἀλλὰ Δαρεῖος, ὃς ἔμελλεν ἤδη διαβαίνειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ἄφνω τελευτᾷ. Ὁ δὲ Ξέρξης διὰ τε τὴν τοῦ Δαρείου ἐπιβολὴν καὶ τὴν τοῦ Μαρδονίου συμβουλίαν διαγιγνώσκει πολεμεῖν τοῖς Ἕλλησιν. Ὁ δὲ τοῖς ναύαρχοις παρήγγελλεν ἀθροίζειν τὰ πλοῖα εἰς Κύμην καὶ Φώκαιαν καὶ ἐκ τῶν σατραπειῶν συναγῶν τὰς πεζὰς καὶ ἰππικὰς στρατιάς προῆγεν ἐκ τῶν Σούσων. Ὁ Ξέρξης, ὡς δ' ἤκεν εἰς Σάρδεις², κήρυκας ἐξέπεμπεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, προστάσων ἵεναι τοὺς Ἕλληνας ἵνα αἰτοῖεν βρώματα. Αὐτὸς ἐξαπέστειλε τοὺς ἀνθρώπους ἰκανοὺς ζευγνύναι μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διασκάπτειν δὲ τὸν Ἄθω.

1. Μαραθῶνι: «Maratona».

2. Σάρδεις: «Sardi», città della Lidia.

Versioni per il I anno

Prerequisiti

I e II declinazione; aggettivi della I classe; indicativo presente; proposizione finale; participio medio-passivo; αὐτός; dativo di possesso

1 Amulio non vuole concorrenza

Amulio abbandona i figli della nipote Rea Silvia sulle rive del fiume per non avere rivali nel potere.

Οἱ ἀδελφοὶ Ἀμόλλιος καὶ Νομήτωρ¹ διαδέχονται τὴν τῆς Ἄλβας ἀρχὴν παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀσκανίου· ὁ δὲ Ἀμόλλιος παραγκωνίζει τὸν ἀδελφὸν ἀπὸ τῆς βασιλείας καὶ μόνος ἄρχει. Ἐπεὶ δὲ τῷ Νομήτορι² υἱοὶ εἰσὶ, τὸν μὲν ἐν κυνηγίᾳ αὐτὸς κτείνει, τὴν δέ, ἵνα αὐτὴ ἄτεκνος διαμένη, τῆς Ἑστίας ἰέρειαν καθίστησι παρθενείας χάριν· ὀνομάζουσι δ' αὐτὴν Ῥέαν Σιλβίαν. Ἀλλὰ δίδυμα αὐτῇ τέκνα γίνονται κρύφα. Ὁ δὲ Ἀμόλλιος αὐτὴν οὐ κτείνει, ἀλλὰ εἵργει χαριζόμενος τῷ ἀδελφῷ, ἐκτίθησι δὲ τὰ τέκνα πρὸς τὸν ποταμὸν. Ῥωμύλος οὖν καὶ Ῥῶμος τὰ τέκνα τοῦ Ἄρεως³ γίνονται καὶ ὑπὸ λυκαίνης σκυλακεύονται. Ὁ δὲ βουκόλος Φαυστύλος λαμβάνει τὸν Ῥωμύλον καὶ τὸν Ῥῶμον καὶ αὐτοὺς σφάζει.

(da Strabone)

1. **Νομήτωρ**: nominativo singolare.

2. **Νομήτορι**: dativo singolare.

3. **Ἄρεως**: genitivo singolare, «di Ares».

Leggi con attenzione il brano, poi traduci frasi per frasi, dopo aver risposto alle domande proposte.

1. Οἱ ἀδελφοὶ Ἀμόλλιος καὶ Νομήτωρ διαδέχονται τὴν τῆς Ἄλβας ἀρχὴν παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀσκανίου:

a. La forma διαδέχονται è un verbo o un sostantivo nominativo plurale?

b. τὴν ἀρχὴν significa in questo contesto «inizio» o «potere»?

c. Indica l'aggettivo sostantivato presente nella frase:

Traduci:

2. ὁ δὲ Ἀμόλλιος παραγκωνίζει τὸν ἀδελφὸν ἀπὸ τῆς βασιλείας καὶ μόνος ἄρχει:

a. Da quante proposizioni è composto il periodo?

b. Quale funzione ha l'aggettivo μόνος?

c. Quale differenza di significato c'è tra ἄρχω e ἄρχομαι?

Traduci:

3. Ἐπεὶ δὲ τῷ Νομήτορι υἱοὶ εἰσὶ, τὸν μὲν ἐν κυνηγίᾳ αὐτὸς κτείνει, τὴν δέ, ἵνα αὐτὴ ἄτεκνος διαμένη, τῆς Ἑστίας ἰέρειαν καθίστησι παρθενείας χάριν· ὀνομάζουσι δ' αὐτὴν Ῥέαν Σιλβίαν:

- Ἐπεὶ in questo contesto significa «poiché» o «dopoché»?
- Quale costruzione riconosci nell'espressione τῷ Νομήτορι υἱοὶ εἰσὶ?
- Qual è il complemento oggetto di κτείνει? E di καθίστησι?
- La forma ἰέρειαν che complemento esprime?
- Come spieghi la presenza del congiuntivo διαμένη?
- Quale caso regge la preposizione χάριν?

Traduci:

4. Ἀλλὰ δίδυμα αὐτῇ τέκνα γίνονται κρύφα:

- Quale significato ha γίνονται in questo contesto?
- τέκνα è un sostantivo della I o della II declinazione?
- αὐτῇ è dativo di quale pronome? Indica il nominativo:

Traduci:

5. Ὁ Ἀμόλλιος αὐτὴν οὐ κτείνει, ἀλλὰ εἵργει χαριζόμενος τῷ ἀδελφῷ, ἐκτίθησι δὲ τὰ τέκνα πρὸς τὸν ποταμόν:

- χαριζόμενος: di quale forma verbale si tratta? Con cosa concorda?
- Come spieghi la presenza del dativo τῷ ἀδελφῷ?
- Da quale verbo viene la forma ἐκτίθησι?
- τὰ τέκνα in questo contesto è nominativo o accusativo?

Traduci:

6. Ῥωμύλος οὖν καὶ Ῥῶμος τὰ τέκνα τοῦ Ἄρεως γίνονται καὶ ὑπὸ λυκαίνης σκυλακεύονται:

- Qual è il significato di γίνονται in questo contesto?
- Quale complemento esprime ὑπὸ + genitivo?
- La forma σκυλακεύονται ha valore attivo o medio?

Traduci:

7. Ὁ δὲ βουκόλος Φαυστύλος λαμβάνει τὸν Ῥωμύλον καὶ τὸν Ῥῶμον καὶ αὐτοὺς σφάζει:

- Ὁ βουκόλος è soggetto o apposizione?
- In quale caso si trova αὐτούς?
- Indica l'infinito attivo e medio-passivo di λαμβάνει:

Traduci: